

Till läsaren

JAG GÅR UT i livet med en känsla av att allt är möjligt i framtiden. Efter skolan. När jag kan bestämma själv över mig och mitt liv. En naiv förhoppning. Ingen tanke på att det kan vara olika roller för kvinnor och män ... Att det finns outtalade förväntningar på hur jag ska leva mitt liv. Det går inte att helt nonchalera dem.

Det var då, på sjuttio, åttio och nittioalet, med fortsättning in på 2010-talet. Kombinationen familjeliv, arbetsliv och eget liv är i fokus. Klämd mellan kvinnorollen och arbetslivet finns inte mycket plats för ett eget liv, som jag alltid hett har önskat mig. Försöken att sammanjämka dessa tre delar utgör en riktning, se första kapitlet.

Mitt liv är ett vanligt liv till det yttre. Det är upplevelserna av det som är unika, de är mina. Jag reagerar starkt på yttre och inre förändringar. Känslorna har varit motorn i mitt självbiografiska skrivande. Det blev min livlina, när det behövdes en sådan. Överlevnad helt enkelt, terapi, ett eget rum. I dag vill jag dela med mig av mitt liv. Kanske finns det något för andra att känna igen sig i, eller att ta avstånd ifrån? *Då* baseras på mina dagboksanteckningar och minnen, medan reflektioner från mitt direkta *nu* omkring det som har varit och blivit är kursiverade.

Naturligtvis har inte bara mitt liv utan även synen på det förändrats under årens lopp. Jag har gått från en större till en mindre aningslöshet och osäkerhet. Styrka, stöd och igenkänning har jag bland annat funnit i litteraturen.

Jag växte upp som ensam barn med två föräldrar. Mannen i mitt liv mötte jag tidigt, och vi lever tillsammans alltså. Drygt 50 år har

passerat sedan vi träffades. Vi fick tre barn – Maria, Erik och Karl – och så småningom sju barnbarn: Ida, Adam, Axel, Hjalmar, Olof, Vilma och Ebba. Jonas, Jonna och Magdalena är ingifta svärbarn. Tillväxt. Samtliga familjemedlemmar heter egentligen något annat.

Det sägs att det är en egenmäktig handling att skriva om andra; de har inte bett om det. Jag försvarar mig med att jag skriver utifrån mig och mina reaktioner, lägger ingen skuld på någon. En balansgång.

Arbetslivet löper parallellt med familjelivet, ibland i otakt. Ett annat liv, ett eget liv, där jag odlar mina intressen och vänskaper, kämpar också om en plats. Hur förenar jag samlevnad med mitt egna liv? Och hur får jag ihop yrkeslivet med privatlivet? Hur hittar jag min egen styrka? Till och från tar de tankarna och känslorna mycket kraft. Mitt i livet gör jag ett försök att byta arbetsliv.

Våra barn flyttade hemifrån så småningom, saknaden blev stor, och var oförutsägbar. Saknaden av barnen och längtan efter barnbarnen är ständigt återkommande. Hur kan jag försöka gå vidare, acceptera livets gång – och ändå behålla en närhet till familjen. En flytt blir central, och en älskad hund, Allis, tillkommer.

Som barn var jag utsatt som liten i de storas värld, och det lyfter jag fram i boken. De vuxnas frustrationer har följt mig genom livet, förståelsen har kommit senare. Min avsikt är inte att skada någon, varken levande eller död, bara att försöka förstå så mycket som möjligt.

Jag skriver om känslor av otillräcklighet, drabbande ohälsa, konflikter och förhållandet mellan de ljusa och mörka stunderna. De senare har kanske fått en orättvis slagsida åt det dystra hållet. Men det är då som mitt skrivbehov har varit som störst. Texten speglar inte mitt liv totalt sett, men viktiga fragment av det.

Lyckan är inte mångordig, men den finns och lyser igenom ibland. Insikten om att jag på många sätt har varit gynnad växer. Jag kunde ha blivit född i ett krigshärjat land omgiven av våld, fattigdom och umbäranden av obegripligt slag. Så såg inte mina villkor ut.

Jag publicerar fyra kapitel; de kan alla läsas fristående. Varje kapitel har samma kronologi i tidsperioden 1980–2020. De handlar om samma liv, ibland om samma händelser, men med olika fokus. Det är reflektioner runt mina dagböcker helt enkelt. Det känslomässiga har fått ange inriktningen. Jag har blandat brottstycken ur mina dagböcker med framåt- och bakåtblickar, allting är mer eller mindre aktuellt samtidigt. Som William Faulkner skrev: "The past is never dead, it's not even past."

Du kommer kanske att tycka att texten ibland är rörig, men det avspeglar hur sammanvävda och ihärdiga tankar och känslor kan vara. De existerar ibland parallellt, är ofta ostrukturerade och svår-fångade. De riktigt betydelsefulla ögonblicken, nyckelsituationerna – de utmanande händelserna – är inte så många, men de återkommer i boken. Jag vrider och vänder på dem, brottas med dem, försöker ordna och begripa.

Texten har tagit lång tid på sig. Den handlar också om det pågående livet, det tar också tid. "Bara en granskning till ..." Allting är på något sätt aktuellt samtidigt. Jag vill inte förlora det som har varit. Minnet kanske sviker mig en dag, och då finns en del av mitt liv på pränt.